

Sprawozdanie Rady Związku Euroregion „Tatry” z działalności w 2005 roku

Szanowni Goście, Szanowni Delegaci,

26 sierpnia 2005 roku minęło 11 lat funkcjonowania Związku Euroregion „Tatry”, który w procesie aktywizacji i integracji pogranicza polsko-słowackiego odgrywa coraz bardziej znaczącą rolę. Wejście Polski i Słowacji do Unii Europejskiej stworzyło nowe ramy polityczne i ekonomiczne, prawne i instytucjonalne sprzyjające lepszej realizacji współpracy transgranicznej pomiędzy historyczno-geograficznymi krainami położonymi wokół Tatr. Podsumowując działalność Euroregionu „Tatry” w roku 2005 należy postawić pytania:

Jaki jest dorobek naszej organizacji w kształtowaniu i rozwijaniu dobrosąsiedzkich kontaktów społeczno-gospodarczych, kulturalno-oświatowych, turystycznych i sportowych oraz w zakresie ochrony środowiska i zdrowia pomiędzy mieszkańcami pogranicza?,

Jakie trudności i bariery przeszkadzały w realizacji naszych celów?

Czego nie udało się wykonać?

Pomimo różnych obiektywnych przeszkód, które dotyczyły społeczności lokalnych pogranicza polsko-słowackiego nasze stowarzyszenie podjęło w ciągu minionego roku szereg działań jednoczących mieszkańców Podhala, Spisza, Orawy, Liptowa, ziemi sądeckiej, Gorców i Pienin wokół wspólnych strategicznych, a także lokalnych celów. Dokonania te szczegółowo przedstawia *Kalendarium wydarzeń Związku Euroregion „Tatry”. Rok 2005.* [zał. nr 1]

Na XI Kongresie Związku Euroregion „Tatry”, który obradował w Nowym Targu dnia 23 lutego 2005 roku na dwuletnią kadencję wybrana została Rada, która w niezmienionym składzie pracowała przez cały rok:

Wendelin Haber – Przewodniczący

Piotr Bąk (Burmistrz Miasta Zakopane) – Wiceprzewodniczący

oraz członkowie:

Tadeusz Czepiel (Radny Gminy Czarny Dunajec)

Jan Hamerski (Starosta Nowotarski)

Stanisław Pachowicz (Wójt Gminy Tymbark)

Edward Paszek (Pełnomocnik Starosty Nowosądeckiego ds. Integracji Europejskiej i Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi)

Eugeniusz Zajączkowski (Wiceburmistrz Miasta Nowego Targu)

Rada od początku 2005 roku odbyła 6 posiedzeń, podejmując 9 uchwał i liczne decyzje dotyczące funkcjonowania Związku. Szczegółowy opis działań Rady zawiera załącznik nr 2 Posiedzenia Rady Związku Euroregion „Tatry” w 2005 roku.

Członkowie Rady uczestniczyli w wielu istotnych wydarzeniach o charakterze regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Przewodniczący Rady w dniach 21-22 kwietnia wziął udział w zorganizowanej przez Polskę w ramach jej przewodnictwa w Komitecie Ministrów Rady Europy konferencji pt. *25-lecie Konwencji Madryckiej – rola współpracy transgranicznej i międzyterytorialnej w procesie integracji i jednoczenia kontynentu*, na której zaprezentował działalność Euroregionu „Tatry”. W dniach 19-21 maja w Wigrach odbyło się przygotowane przez Euroregion Niemen XIV Forum Polskich Regionów Granicznych, poświęcone m.in. projektowi rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie powołania Europejskich Ugrupowań Współpracy Terytorialnej. 23 czerwca podczas organizowanego przez Tarnowską Fundację Kultury przy udziale Euroregionu „Tatry” IV Europejskiego Forum Kultury na temat miejsca kultury we współpracy transgranicznej i

rozwoju regionów górskich Europy w Ośrodku Współpracy Polsko-Słowackiej w Nowym Targu gościł Sekretarz Generalny Stowarzyszenia Europejskich Regionów Granicznych Jens Gabbe. W czasie spotkania z członkami Rady Związku pozytywnie ocenił działalność Euroregionu „Tatry”. Natomiast w dniach 5-6 września w Wysokich Tatrach-Podbanskim miało miejsce X. posiedzenie Polsko-Słowackiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Transgranicznej. Jubileuszowe medale za aktywność w pracach Komisji wręczono Przewodniczącemu Rady Wendelinowi Haberowi oraz Wiceprzewodniczącemu Rady Piotrowi Bąkowi, który czynnie i efektywnie pracuje w Grupie Roboczej ds. Przejść Granicznych i Transportu Polsko-Słowackiej Komisji Międzyrządowej. W 2005 roku Przewodniczący Rady uczestniczył również w konferencji dotyczącej Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego na lata 2007-2013, która odbyła się 10 października w Katowicach. Przewodniczący Rady jest także członkiem Małopolskiego Komitetu Monitorującego Kontrakt Wojewódzki oraz Komitetu Monitorującego dla Programu Interreg III A PL-SK.

Szanowni Delegaci,

XI Kongres Związku Euroregion „Tatry” przyjął uchwałą główne kierunki działania Związku na lata 2005-2006 i zobowiązał Radę do opracowania harmonogramu ich realizacji. Rada na posiedzeniu w dniu 18 kwietnia 2005 roku podjęła w tej sprawie stosowną uchwałę. Należy podkreślić, że realizacja zaplanowanych działań przebiega w zasadzie zgodnie z harmonogramem. *Ocenę realizacji harmonogramu głównych kierunków działania Związku Euroregion „Tatry” na lata 2005-2006 przedstawiamy w załączniku nr 3.*

Wiele przedsięwzięć inicjowanych uchwałami Kongresów lub Rady Związku Euroregion „Tatry” doczekało się realizacji. Zakończono przebudowę drogi Zakopane-Chochółów-granica państwa. Projekt poparty uchwałami VII i VIII Kongresu Związku został dofinansowany z Funduszu Projektów Infrastrukturalnych Phare CBC. Bliska realizacji jest kładka na przejściu granicznym na rzece Dunajec pomiędzy Sromowcami Niżnymi a Czerwonym Klasztorem, inicjowana uchwałą Rady Związku z dnia 2 czerwca 2003 roku. W 2005 roku Gmina Czarny Dunajec przy partnerskim udziale Miasta Nowego Targu oraz gmin Łapsze Niżne, Czorsztyn, Szaflary, Nowy Targ zrealizowała uchwałę X Kongresu Związku Euroregion „Tatry” i w ramach Funduszu Małych Projektów Programu Współpracy Przygranicznej Phare Polska-Słowacja 2003 wykonała studia historyczno-kulturowe, przyrodniczo-krajobrazowe i planistyczno-architektoniczne *Szlaku dokoła Tatr*.

XI Kongres podjął uchwałę rekomendującą 21 dużych projektów z Euroregionu „Tatry” starających się o dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Interreg III A PL-SK. Miło nam zakomunikować, że Wspólny Komitet Sterujący na posiedzeniu w dniach 6-7 lipca 2005 roku w Sencu zatwierdził do realizacji 7 projektów z obszaru Euroregionu „Tatry”:

1. *Poprawa jakości środowiska naturalnego-przygranicznych wód jeziora Orawskiego-poprzez budowę oczyszczalni ścieków we wsi Lipnica Wielka do przepustowości Ośr..d.=1000m³/d* – projekt Gminy Lipnica Wielka,
2. *Budowa kanalizacji sanitarnej Żegiestów Zdrój* – projekt Miasta i Gminy Uzdrowskiej Muszyna
3. *Modernizacja infrastruktury komunikacyjnej na odcinku Niedzica-Zamek-Granica Państwa będącym częścią trasy turystycznej „Janosikowy Szlak”* – projekt Powiatu Nowotarskiego,
4. *Wykorzystanie tradycyjnych produktów regionalnych do rozwoju turystyki kulturowej w rejonie tatrzańskim* – projekt Powiatu Tatrzańskiego
5. *Transgraniczna współpraca polsko-słowackich górskich organizacji ratowniczych* – projekt Tatrzańskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego

6. *Modernizacja sieci wodociągowej, stacji uzdatniania wody, ujęcia wody w Wysowej Zdroju* – projekt Gminy Uście Gorlickie

7. *Wydanie publikacji promującej walory przyrodnicze i kulturowe pogranicza polsko-słowackiego: "Drogi, ścieżki i bezdroża Orawy"* – projekt Stowarzyszenia Przyjaciele Babiej Góry

W 2005 roku z inicjatywy XI Kongresu Transgranicznego Związku Euroregion „Tatry” udało się również doprowadzić do uzgodnienia przez delegacje polską i słowacką na posiedzeniu Grupy Roboczej ds. Przejść Granicznych i Transportu Polsko-Słowackiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Transgranicznej otwarcia miejsc przekraczania granicy na szlaku turystycznym Muszyna-Legnava. Natomiast dnia 9 września otwarto przejście na szlaku turystycznym Łapszanka-Osturnia, o które od kilku lat zabiegała Gmina Łapsze Niżne i Euroregion „Tatry”.

Szanowni Państwo,
zgodnie ze Statutem Związku Euroregion „Tatry” działalność Rady wspierają komisje problemowe:

komisja gospodarcza pod przewodnictwem Jana Antoła,
komisja kultury, której przewodniczy Maria Mateja-Torbiarz,
komisja informacji, której Przewodniczącym jest Stanisław Budzyński,
komisja ochrony środowiska pod przewodnictwem Waldemara Serwińskiego oraz
komisja sportu i turystyki na czele z Czesławem Borowiczem.

W 2005 roku czynnie pracowały komisja gospodarcza oraz komisja sportu i turystyki, o czym świadczy ilość posiedzeń i podejmowane zadania. Niestety, gorzej było z aktywnością komisji kultury, komisji ochrony środowiska i komisji informacji. Mamy świadomość, że nie jest łatwo skoordynować pracę społeczną członków komisji z różnych miejscowości Euroregionu. Niemniej jednak należy podjąć starania zmierzające do większego zaangażowania członków Związku Euroregion „Tatry” w aktywną pracę swoich przedstawicieli. Liczymy na to, że przewodniczący komisji zabiorą głos w dyskusji na temat swojej działalności, problemów, z jakimi się spotykają oraz możliwości ich rozwiązania.

W ciągu ostatnich kilku lat główne działania Związku Euroregion „Tatry” prowadzone były przez profesjonalne biuro, które dysponuje odpowiednią bazą do pracy w Ośrodku Współpracy Polsko-Słowackiej oraz personelem o wysokich kwalifikacjach. Biuro realizowało wszystkie zadania statutowe Związku, takie jak: obsługa działalności Rady oraz komisji problemowych, obsługa finansowa Związku Euroregion „Tatry”, realizacja głównych kierunków działania Związku, prowadzenie działalności merytorycznej Ośrodka Współpracy Polsko-Słowackiej oraz zarządzało unijnymi programami dotyczącymi współpracy przygranicznej: Programem Współpracy Przygranicznej Phare Polska-Słowacja, Programem Inicjatywy Wspólnotowej Interreg III A Polska-Republika Słowacka – mikroprojekty. Przygotowuje się również do realizacji nowego programu Cel 3 polityki spójności Unii Europejskiej na lata 2007-2013.

Do końca marca bieżącego roku Biuro zakończy wdrażanie Funduszu Małych Projektów Programu Współpracy Przygranicznej Phare Polska-Słowacja. Ten przedakcesyjny program był realizowany przez Euroregion „Tatry” od 1999 roku. Biuro zajmowało się ogłaszaniem naborów, przyjmowaniem wniosków, uczestniczyło w procesie ich oceny formalnej i merytorycznej, podpisywało umowy z beneficjentami, monitorowało realizację projektów, przekazywało zaliczki i płatności końcowe, kontrolowało rozliczanie projektów. W tym czasie na obszarze Euroregionu „Tatry” zrealizowanych zostało 81 transgranicznych projektów dofinansowanych z tego programu na łączną kwotę 574.607,54 EUR, w tym 5

projektów własnych biura. Należy podkreślić, że rok 2005 był szczególnie pracowity, ponieważ biuro Euroregionu rozliczało 26 projektów z ostatnich dwóch połączonych edycji 2002 i 2003 Funduszu Małych Projektów. W załączeniu przedstawiamy Państwu *Raport końcowy z realizacji Funduszu Małych Projektów Programu Współpracy Przygranicznej Phare Polska-Słowacja 2002 – zał. nr 4* oraz *Informację na temat realizacji Funduszu Małych Projektów Programu Współpracy Przygranicznej Phare Polska-Słowacja 2003 – zał. nr 5*

Polska i Słowacja po przystąpieniu do Unii Europejskiej stały się beneficjentami Inicjatywy Wspólnotowej Interreg ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Z programu tego finansowana jest współpraca terytorialna, która dotyczy trzech komponentów: A – współpracy transgranicznej, B – współpracy transnarodowej, C – współpracy międzyregionalnej. W ramach komponentu A wspierającego lokalną i regionalną współpracę transgraniczną realizowany jest Program Interreg III A Polska-Republika Słowacka. Biuro Związku Euroregion „Tatry” w ramach projektu parasolowego dofinansowanego na łączną kwotę 350.057,60 EUR podjęło się realizacji zadania polegającego na wdrażaniu i zarządzaniu działania 2.3. Wspieranie inicjatyw lokalnych – mikroprojekty. Już w grudniu 2004 r. zarządzeniem wewnętrznym Dyrektora Biura Związku Euroregion „Tatry” nr 2/2004 powołany został sekretariat techniczny mikroprojektów. Od tego czasu sekretariat przygotował i złożył tzw. projekt parasolowy „*Realizacja mikroprojektów w Euroregionie „Tatry” jako czynnik pogłębiania kontaktów społeczności pogranicza polsko-słowackiego*” zatwierdzony dnia 17.02.2005 r. przez Komitet Sterujący Programu Interreg III A PL-SK, opracowane zostały Wytyczne dla wnioskodawców oraz *Podręcznik procedur wdrażania mikroprojektów w Euroregionie „Tatry”*. Dnia 6 lipca 2005 r. Komitet Monitorujący Programu Interreg III A PL-SK zatwierdził dwa projekty pomocy technicznej Euroregionu „Tatry” na zarządzanie i promocję, na łączną kwotę 18.000,75 EUR. Natomiast dopiero dnia 23.11.2005 r. podpisana została Umowa na pomoc techniczną pomiędzy Instytucją Pośredniczącą, czyli Małopolskim Urzędem Wojewódzkim a Euroregionem „Tatry”. Pragnę zauważyć, że ww. Umowa w gruncie rzeczy dotyczy rekompensaty kosztów poniesionych przez Euroregion za wykonywaną w ciągu 2005 r. pracę związaną z wdrażaniem mikroprojektów. Kierując się dotychczasowym doświadczeniem, bez przygotowanych przez Instytucję Zarządzającą, czyli Ministerstwo Polityki Regionalnej odpowiednich dokumentów, Euroregion podjął się zadania, które rzetelnie wykonał [*zał. nr 6 – Działania Biura w roku 2005 dotyczące zarządzania i wdrażania Programu Interreg III A PL-SK działanie 2.3. Wspieranie inicjatyw lokalnych - mikroprojekty w Euroregionie „Tatry”*]. Na marginesie warto podkreślić, że dopiero na spotkaniu przedstawicieli euroregionów w Warszawie w dniu 21.11.2005 r. zorganizowanym przez Dyrektora Departamentu Inicjatywy Interreg Ministerstwa Rozwoju Regionalnego panią Bogusławę Skomską, Władza Wdrażająca Program Współpracy Przygranicznej Phare zobowiązała się do opracowania Podręcznika pt: „Kwalifikowalność wydatków w ramach Programu Inicjatywy Wspólnotowej Interreg III A PL-SK”. Pracownicy Związku Euroregion „Tatry” działali zatem przez cały rok 2005 jedynie na podstawie Programu Interreg III A Polska - Republika Słowacka bez szczegółowych dokumentów wykonawczych.

Niestety, do dnia dzisiejszego z powodu niedopracowanych przez Instytucję Zarządzającą i Instytucję Pośredniczącą procedur nie została podpisana umowa o dofinansowanie projektu parasolowego pomiędzy Wojewodą Małopolskim a Związkiem Euroregion „Tatry”. Dlatego Euroregion do tej pory nie zawarł umów z beneficjentami, pomimo że szereg mikroprojektów jest już realizowanych. W załączeniu przedstawiamy *Listę mikroprojektów zatwierdzonych do dofinansowania z EFRR w ramach Programu Interreg III A PL-SK działanie 2.3. mikroprojekty - zał. nr 7*.

W roku 2005 Biuro Związku Euroregion „Tatry” musiało rozwiązywać szereg poważnych problemów finansowych. Wynikały one z następujących powodów:

- zobowiązań Związku Euroregion „Tatry” za rok 2004 na kwotę 19.240,49 PLN,
- wzrostu wydatków związanych z jednoczesną realizacją dwóch edycji 2002 i 2003 Funduszu Małych Projektów Programu Phare Polska-Słowacja,
- wdrażaniem Interreg III A pomimo braku środków pomocy technicznej, które zostaną zrefundowane przez Urząd Wojewódzki dopiero w roku bieżącym,
- nieprzewidzianymi kosztami na sporządzenie raportu przez niezależnych biegłych księgowych,
- wzrostem kosztów utrzymania Ośrodka Współpracy Polsko-Słowackiej, wynikającym m.in. z podwyżki cen wody, energii elektrycznej i gazu.

W związku z powyższym, aby zachować płynność finansową Biuro musiało podjąć szereg działań:

- zwiększyć dochody własne,
- zamrozić płace personelu, które pozostają na poziomie roku 2003,
- ograniczyć do minimum wydatki na koszty ogólne, organizację imprez i innych przedsięwzięć,
- zaciągnąć kredyt debetowy na kwotę 20.000 PLN.

Wyżej wymienione działania pozwoliły na zamknięcie roku 2005 ze zobowiązaniami w wysokości 25.220,46 PLN, na które składały się głównie: wynagrodzenia pracowników za miesiąc grudzień na kwotę 16.156,97 PLN oraz zobowiązania wobec banku. Natomiast należności wobec Związku Euroregion „Tatry” wynosiły: 54.792,82 PLN, w tym przede wszystkim refundacja przez Instytucję Pośredniczącą, czyli Urząd Wojewódzki kosztów z pomocy technicznej na zarządzanie Programem Interreg III A działanie 2.3 mikroprojekty w wysokości 46.060,93 PLN. Szczegółowe informacje o gospodarce finansowej zawiera sprawozdanie Komisji rewizyjnej Związku Euroregion „Tatry”.

W dniach 6-30 czerwca 2005 roku Urząd Kontroli Skarbowej w Krakowie przeprowadził kontrolę *celowości i zgodności z prawem gospodarowania środkami pochodzącymi z Unii Europejskiej i środkami publicznymi oraz wywiązywania się z warunków finansowania wyżej wymienionych środków*. W trakcie kontroli zrodziły się rozbieżności dotyczące bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok 2003, polegające głównie na tym, że inwestycja Ośrodka Współpracy Polsko-Słowackiej w Nowym Targu zrealizowana ze środków Phare CBC została zaksięgowana pozabilansowo zgodnie z przyjętymi wcześniej zasadami rozliczania projektów Phare. W związku z tym Dyrektor Biura jeszcze w trakcie kontroli podjął decyzję o przeprowadzeniu weryfikacji dokumentów księgowych za rok 2003. Zadanie to zostało zlecone zespołowi biegłych rewidentów FK-EKSPERT Sp. z o.o. w Nowym Sączu. Biegli ustalili, że takie prowadzenie ksiąg rachunkowych przez Euroregion „Tatry” było nieprawidłowe w rozumieniu ustawy o rachunkowości. Na marginesie należy podkreślić, że rozliczenia tego nie kwestionował niezależny audyt oraz że zostało ono przyjęte przez Władzę Wdrażającą Program Współpracy Przygranicznej Phare, która rozliczała projekt. W wyniku przeprowadzonych badań zweryfikowany bilans oraz rachunek zysków i strat za rok 2003 został zatwierdzony przez Przewodniczącą Rady. Rada zapoznała się z nim na posiedzeniu w dniu 17 sierpnia 2005 roku. Księgowość Biura dokonała nowych zapisów księgowych i przyjęła na stan Euroregionu środki trwałe wytworzone podczas realizacji Ośrodka Współpracy Polsko-Słowackiej w Nowym Targu. Postępując konsekwentnie sporządzono również nowy bilans, rachunek zysków i strat za rok 2004 oraz informację dodatkową zawierającą dane skorygowanych zapisów księgowych.

Szanowni Państwo,

sądzę, że dokonania Euroregionu „Tatry” w 2005 roku są imponujące. Pomimo, różnorodnych trudności wykonaliśmy wielką pracę, przyczyniając się do rozwoju polsko-słowackiej współpracy transgranicznej. Euroregion „Tatry” jest dziś poważną i liczącą się organizacją z profesjonalnym biurem, przygotowanym do zarządzania projektami unijnymi. Daje to dobrą prognozę na najbliższe lata, albowiem w Nowej Perspektywie Finansowej na lata 2007-2013 współpraca terytorialna stanowić będzie jedno z najważniejszych zadań polityki spójności Unii Europejskiej, dla którego wyodrębniono program Cel 3. Obecnie trwają prace grupy roboczej nad przygotowaniem programu operacyjnego dla granicy polsko-słowackiej. Powinny zostać one ukończone w czerwcu bieżącego roku. W tym gremium uczestniczy Dyrektor Biura Związku Euroregion „Tatry”. Ponadto Parlament Europejski przyjmie niebawem rozporządzenie w sprawie utworzenia Europejskich Ugrupowań Współpracy Terytorialnej. Otworzy to przed euroregionem nowe możliwości prawne i organizacyjne, wzmacniające naszą pozycję społeczną i umożliwiające realizację wspólnych polsko-słowackich przedsięwzięć infrastrukturalnych.

Kończąc pragnę podziękować Państwu za przybycie na obrady XII Kongresu Związku Euroregion „Tatry”. Szczególnie dziękuję naszym gościom.

Za współpracę w minionym roku dziękuję Pani Grażynie Węclewskiej Dyrektor Władzy Wdrażającej Program Współpracy Przygranicznej Phare, Pani Joannie Kapuścińskiej Zastępcy Dyrektora Departamentu Współpracy Międzynarodowej MSWiA, Panu Zbigniewowi Krużyńskiemu Zastępcy Dyrektora Departamentu Unii Europejskiej, Panu Januszowi Sepiołowi Marszałkowi Województwa Małopolskiego, Panu Stanisławowi Pajorowi Dyrektorowi Biura Zarządzania Funduszami Europejskimi Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego, Panu Janowi Hamerskiemu Staroście Nowotarskiemu, Panu Markowi Fryźlewiczowi Burmistrzowi Miasta Nowego Targu, Panu Stanisławowi Hodorowiczowi Rektorowi Podhalańskiej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Targu oraz Panu Markowi Teperowi Prezesowi Nowotarskiej Izby Gospodarczej. Na ręce Przewodniczącego Stowarzyszenia Region „Tatry” Jozefa Repaskiego składam podziękowania dla naszych słowackich partnerów. Specjalne słowa podziękowania kieruję pod adresem pracowników Biura Związku.